

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-262

3.4.2020

Eika Forsikring AS

Retts hjelp

Tvist om adgang til å ekspropriere deler av sikredes eiendom – offentlig forvaltningsvedtak?

Da kommunen ble pålagt å bygge ut vann- og avløpsnett, ble arbeidet satt ut til et firma. Da dette firmaet ikke fikk tillatelse til å grave på blant annet sikredes eiendom, ba firmaet kommunen om å ekspropriere nødvendig grunn på sikredes eiendom. Sikrede motsatte seg at det var adgang til dette. Sikrede har søkt om retts hjelpdekning for tvisten. Selskapet har avslått dekning med henvisning til unntaket for "ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom", samt tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Nemnda kom til at unntaket for ekspropriasjonssak, ikke kom til anvendelse da det ikke var sikrede som søkte å erverve rettighet over annen eiendom. Nemnda kom likevel til at tvisten var unntatt dekning da den gjaldt et forvaltningsvedtak.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav på dekning av utgifter til retts hjelp for tvist i ekspropriasjonssak.

Det følger av vilkårenes pkt. 8.1.1 at forsikringen dekker retts hjelp når sikrede er part i tvist.

Av pkt. 8.3.8 fremgår at selskapet ikke erstatter utgifter ved:

Ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom

Av pkt. 8.3.9 fremgår at selskapet ikke erstatter utgifter ved:

Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.

Kommune A. ble pålagt å bygge ut vann- og avløpsnett og ga oppdraget om å utføre jobben til R. Da R. ikke fikk nødvendig gravetillatelse fra alle grunneierne, anmodet R. kommunen om å ekspropriere rett til graving. Sikrede mottok etter dette 2.8.18 et varsel om ekspropriasjon og en innkalling til et møte for å komme til en minnelig løsning. Sikredes advokat stilte spørsmål ved hvilken hjemmel kommunen hadde for eventuell ekspropriasjon. Kommunestyret fattet deretter vedtak om å søke fylkesmannen om samtykke til ekspropriasjon. Slik søknad ble sendt fra kommunen til fylkesmannen 15.10.18. Fylkesmannen ga frist til 11.12.18 for å komme med uttalelse før det ble truffet en avgjørelse. Fylkesmannen orienterte i forhåndsvarselet om følgende:

Vi vil for ordens skyld opplyse om at det ikke er klageadgang på kommunestyrets vedtak, da dette må regnes som en beslutning og ikke et enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Det er Fylkesmannen som her fatter vedtak i første instans.

Advokaten fremmet innsigelser til ekspropriasjonssøknaden på vegne av sikrede og de andre grunneierne i brev av 6.12.18. Det er ikke opplyst hva som har skjedd i saken etter dette.

Sikrede har søkt om rettshjelpdekning for tvisten, mens selskapet har avslått dekning med henvisning til at forsikringen unntar rettshjelp for ekspropriasjonssaker, samt tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak.

Sikrede krever dekning for rettshjelpsutgifter og avviser at unntaket for ekspropriasjon kommer til anvendelse fordi dette ikke er en ekspropriasjonssak hvor han søker rettighet over annen eiendom siden det er hans eiendom som søkes ekspropriert. Unntaket for offentlig forvaltningsvedtak kan heller ikke anvendes fordi det er et privat firma som ønsker å ekspropriere eiendommen.

Selskapet avviser ansvar med henvisning til at forsikringen unntar rettshjelp for ekspropriasjonssaker, samt tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for utgifter til rettshjelp.

Partene er enige om at sikrede er part i en tvist i egenskap av å være eier av den forsikrede eiendom. Selskapet viser til unntaket i vilkårenes pkt. 8.3.8 som sier at selskapet ikke erstatter utgifter ved:

Ekspropriasjonssak eller skjønssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom

Selskapet har anført at unntaket må tolkes slik at skjønssaker er unntatt i saker hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom, mens ekspropriasjonssaker er unntatt i sin helhet, uavhengig av hvilken side sikrede er på. Nemnda er ikke enig i en slik tolkning. Slik setningen er formulert, gjelder betingelsen i siste del både for "Ekspropriasjonssak" og for "skjønssak". Hvis selskapet ønsket forskjellige regler, burde det delt opp vilkåret i to punkter. Dette unntaket kan derfor ikke påberopes.

Selskapet viser dernest til unntak for tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak, jf. vilkårenes pkt. 8.3.9. Sikrede viser til at det ikke er kommunen, men R., som forestår utbyggingen av vann og avløp, og at det følger av fylkesmannens svar av 9.11.18 at kommunestyrets vedtak ikke kan anses som et enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Sikrede viser også til at han har utnyttet sine klagemuligheter ved at han har sendt inn innsigelse til fylkesmannen.

Saken gjelder uenighet om hvorvidt deler av sikredes eiendom skal eksproprieres for at det skal kunne anlegges nytt vann og avløp. Nemnda forstår saken slik at dette eventuelt vil vedtas av Fylkesmannen etter søknad fra kommunestyret. Selv om det er R. som rent praktisk eventuelt skal utføre utbyggingen, mener nemnda det må legges til grunn at det er kommunen som er ansvarlig for en slik utbygging. Det er kommunen som ber om at det vedtas ekspropriering, og kommunen må anses som sikredes motpart i tvisten. Både kommunestyret og fylkesmannen er offentlige organer som er regulert av forvaltningsloven. Når tvisten gjelder et eventuelt vedtak fra Fylkesmannen om ekspropriering av eiendom, mener nemnda at tvisten må anses å gjelde et forvaltningsvedtak. Tvisten er følgelig i utgangspunktet unntatt rettshjelpdekning.

Unntaket sier videre at "Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet". Sikrede har anført at klagemuligheten er utnyttet ved at hans advokat har inngitt innsigelser til Fylkesmannen. Det er imidlertid ikke opplyst hva som har skjedd i saken etter dette tidspunkt, og nemnda kan derfor ikke ta stilling til om den administrative klagemulighet er fullt utnyttet.

Slik saken er opplyst har sikrede på det nåværende tidspunkt ikke krav på rettshjelpdekning.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).